

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM



LƯƠNG ĐÌNH TÙNG

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
ĐÀO TẠO NGHỀ CHO LAO ĐỘNG NÔNG THÔN
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BÌNH GIA, TỈNH LẠNG SƠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM



LƯƠNG ĐÌNH TÙNG

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
ĐÀO TẠO NGHỀ CHO LAO ĐỘNG NÔNG THÔN
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BÌNH GIA, TỈNH LẠNG SƠN**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã ngành: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phạm Quốc Chính

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Em xin cam đoan Luận văn “*Một số giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho lao động nông thôn trên địa bàn huyện Bình Giả, tỉnh Lạng Sơn*” là công trình nghiên cứu của riêng em. Các nội dung trong luận văn hoàn toàn được hình thành và phát triển từ những quan điểm của chính cá nhân em, dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Phạm Quốc Chính. Số liệu và kết quả có được trong luận văn là hoàn toàn trung thực.

Bình Giả, tháng 3 năm 2019

**Tác giả luận văn
Lương Đình Tùng**

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, em muốn gửi lời cảm ơn đến các quý Thầy, Cô Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã truyền đạt những kiến thức quý báu, tạo cho em những nền tảng kiến thức. Chân thành cảm ơn Ban Chủ nhiệm Khoa đã tạo điều kiện cho em trong suốt quá trình học và thực hiện nghiên cứu khoa học. Sự quan tâm của thầy, cô đã góp phần tạo động lực cho em hoàn thành bài luận văn này. Chân thành cảm ơn Tiến sĩ Phạm Quốc Chính., người hướng dẫn khoa học của luận văn đã hướng dẫn tận tình và giúp đỡ em về mọi mặt trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài.

Trong quá trình thực hiện đề tài em còn nhận được sự giúp đỡ của Cục Thống kê tỉnh Lạng Sơn, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Lạng Sơn, Phòng Lao động - Thương binh và Xã hội huyện Bình Gia, Trung tâm Giáo dục nghề nghiệp - Giáo dục thường xuyên huyện Bình Gia đã cung cấp thông tin, tài liệu và hợp tác trong quá trình thực hiện luận văn.

Cảm ơn sự động viên, giúp đỡ của bạn bè và gia đình đã giúp đỡ em thực hiện đề tài này.

Em xin chân thành cảm ơn mọi sự giúp đỡ quý báu đó!

Bình Gia, tháng 3 năm 2019

**Tác giả luận văn
Lương Đình Tùng**

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu của Đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	5
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài	5
1.1.1. Một số khái niệm và thuật ngữ có liên quan	5
1.1.2. Nội dung công tác đào tạo nghề cho lao động nông thôn.....	11
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác đào tạo nghề cho lao động nông thôn.....	15
1.1.4. Các chỉ tiêu đánh giá chất lượng hoạt động đào tạo nghề cho lao động nông thôn.....	18
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	22
1.2.1. Kinh nghiệm đào tạo nghề lao động nông thôn	22
1.2.2. Tổng quan những công trình nghiên cứu có liên quan	28
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	30
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	30
2.1.1. Điều kiện tự nhiên huyện Bình Gia.....	30
2.1.2. Điều kiện kinh tế xã hội	32
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	33
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu.....	34
2.3.2. Phương pháp xử lý, phân tích thông tin số liệu	35

2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu của đề tài.....	36
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	37
3.1. Thực trạng công tác đào tạo nghề và hiệu quả đào tạo nghề lao động nông thôn huyện Bình Gia	37
3.1.1. Xác định nhu cầu đào tạo nghề	37
3.1.2. Xây dựng kế hoạch đào tạo	40
3.1.3. Tổ chức đào tạo	41
3.1.4. Thực trạng hệ thống cơ sở vật chất của các cơ sở đào tạo nghề huyện Bình Gia.....	42
3.1.5. Nguồn kinh phí từ ngân sách nhà nước.....	44
3.1.6. Thực trạng đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý.....	45
3.1.7. Thực trạng phát triển chương trình, giáo trình dạy nghề	46
3.1.8. Quản lý hoạt động đào tạo	47
3.1.9. Nhân rộng mô hình dạy nghề cho LĐNT có hiệu quả.....	48
3.1.10. Chất lượng đào tạo nghề qua đánh giá của các doanh nghiệp và người sử dụng lao động trên địa bàn huyện Bình Gia.....	49
3.2. Những tồn tại, hạn chế, khó khăn, thách thức liên quan đến hiệu quả công tác đào tạo nghề cho lao động nông thôn huyện Bình Gia trong thời gian qua.	51
3.2.1. Tồn tại, hạn chế trong đào tạo nghề lao động nông thôn huyện Bình Gia.....	51
3.2.2. Cơ hội và thách thức về đào tạo nghề cho lao động nông thôn huyện Bình Gia	54
3.3. Quan điểm, mục tiêu và giải pháp chủ yếu góp phần nâng cao hiệu quả công tác đào tạo nghề cho lao động nông thôn huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn cho giai đoạn tiếp theo	58
3.3.1. Quan điểm và mục tiêu	58
3.3.2. Một số giải pháp chủ yếu nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho lao động nông thôn huyện Bình Gia trong giai đoạn 2015 - 2020.....	61
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	72
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	75

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

CC	: Cơ cấu
CN	: Công nghiệp
CNH, HĐH	: Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
DN	: Doanh nghiệp
DT	: Diện tích
ĐTN	: Đào tạo nghề
ĐVT	: Đơn vị tính
KHKT	: Khoa học kỹ thuật
LĐ - TB và XH	: Lao động - Thương binh và Xã hội
LĐNT	: Lao động nông thôn
LĐNT	: Lao động nông thôn
SL	: Số lượng
SXKD	: Sản xuất kinh doanh
THCS	: Trung học cơ sở
THPT	: Trung học phổ thông
UBND	: Ủy ban nhân dân
XHCN	: Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Dự báo dân số, quy mô tạo việc làm, tỷ lệ LĐNT qua đào tạo.....	38
Bảng 2.2.	Dự báo về nhu cầu đào tạo nghề và tạo việc làm cho LĐNT trên địa bàn huyện	40
Bảng 2.3.	Tổng hợp kết quả dạy nghề cho LĐNT của các cơ sở dạy nghề trên địa bàn huyện (từ năm 2010 - năm 2014)	42
Bảng 2.4.	Kết quả sử dụng kinh đào tạo nghề giai đoạn 2011 - 2015.....	44
Bảng 2.5.	Bảng tổng hợp một số mô hình cá nhân, tổ chức điển hình trong ĐTN cho LĐNT có hiệu quả địa bàn huyện	48

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Nguồn nhân lực nói chung và nguồn nhân lực nông thôn nói riêng là yếu tố cơ bản để phát triển kinh tế xã hội, đặc biệt là kinh tế nông thôn. Nâng cao chất lượng dân số và phát triển nhân lực là một trong những trọng điểm của chiến lược phát triển, là chính sách xã hội cơ bản, hướng ưu tiên hàng đầu trong toàn bộ chính sách kinh tế - xã hội của Đảng, Nhà nước ta khi chuyển sang giai đoạn phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong bối cảnh hội nhập, toàn cầu hóa về kinh tế. Nhận thức được vai trò của nguồn nhân lực, Đại hội Đảng XI cũng xác định *“phát triển nhanh nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, tập trung vào việc đổi mới căn bản và toàn diện nền giáo dục quốc dân; gắn kết chặt chẽ phát triển nguồn nhân lực với phát triển và ứng dụng khoa học công nghệ”* là một trong ba đột phá chiến lược để phát triển kinh tế - xã hội trong giai đoạn 2011 - 2020 [1].

Đối với Chính phủ ngày 27 tháng 11 năm 2009, Thủ tướng Chính phủ đã ra Quyết định 1956/QĐ-TTg phê duyệt đề án đào tạo nghề cho lao động nông thôn đến năm 2020 (thường gọi là đề án 1956) với quan điểm : *“Đào tạo nghề cho lao động nông thôn là sự nghiệp của Đảng và Nhà nước, của các cấp, các ngành và xã hội nhằm nâng cao chất lượng lao động nông thôn, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn”*; UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 73/QĐ-UBND ngày 20/01/2011 của UBND tỉnh Lạng Sơn về việc phê duyệt Đề án *“Đào tạo nghề cho lao động nông thôn tỉnh Lạng Sơn đến năm 2020”*, và UBND huyện đã xây dựng và ban hành Kế hoạch thực hiện Quyết định 1956/TTg của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn huyện Bình Gia. Đây là văn bản quan trọng giúp địa phương cũng như các ban ngành có cơ sở để tiến hành đào tạo nghề, nâng cao trình độ cho lao động nông thôn.

Lạng Sơn là một tỉnh miền núi phía Bắc của Việt Nam tiếp giáp với Trung Quốc, nằm trên tuyến hành lang kinh tế Lạng Sơn - Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh, đầu mối giao thương quốc tế, có vị trí, vai trò quan trọng đối với sự phát triển chung của cả nước và khu vực. Để khai thác có hiệu quả các lợi thế và nguồn lực

sẵn có cũng như tận dụng được các cơ hội và điều kiện thuận lợi, với lực lượng lao động làm nông nghiệp lớn, cơ cấu trẻ nhưng chưa thực sự là động lực để phát triển kinh tế. Ngành nông nghiệp tỉnh Lạng Sơn chưa phát triển, lao động nông thôn hiện nay phần lớn vẫn là lao động có trình độ chuyên môn kỹ thuật thấp, chưa qua đào tạo; Hiện nay, thị trường lao động Lạng Sơn có các đặc thù: Tỷ lệ lao động tự làm cao, khu vực phi chính thức lớn, việc làm nông nghiệp ở vùng núi nhiều khó khăn, thị trường lao động bị chia cắt (do sự thiếu hụt thông tin thị trường lao động, thiếu các chính sách về thị trường lao động, chính sách về hành chính...), bất cân đối lớn về cung - cầu lao động (đặc biệt là cung lao động phổ thông), giá cả sức lao động rẻ và hạn chế liên kết với thị trường lao động trong tỉnh và cả nước... đã cản trở đến sự hoạt động mạnh mẽ của thị trường lao động... dẫn đến tình trạng thất nghiệp của lao động khu vực nông thôn và thành thị còn cao, tiềm năng của nguồn nhân lực nông thôn chưa được khai thác đầy đủ ảnh hưởng đến khả năng kết hợp các nguồn nhân lực tự nhiên với các nguồn lực vốn, công nghệ, tri thức, thông tin để tăng sản phẩm, thu nhập và nâng cao chất lượng cuộc sống của người lao động và dân cư.

Bên cạnh đó, việc cộng đồng kinh tế Asian được hình thành sẽ tạo điều kiện tự do hơn trong vấn đề việc làm cho người lao động, cạnh tranh về việc làm sẽ cao hơn, do đó việc phát triển nguồn nhân lực là việc làm quan trọng để đủ sức cạnh tranh với khu vực trong tình hình mới và việc phát triển nguồn nhân lực nông thôn của tỉnh Lạng Sơn thực sự là một đòi hỏi vừa cấp bách, vừa cơ bản, có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn. Đã có nhiều chính sách về phát triển nguồn nhân lực nói chung và nguồn nhân lực nông thôn nói riêng, nhưng các chính sách này đang gặp nhiều bất cập trong triển khai, tổ chức thực hiện và chưa thực sự có hiệu quả cao, cần được điều chỉnh và tăng cường. Chính những lý do trên đây, em lựa chọn nghiên cứu đề tài: *“Một số giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo nghề cho lao động nông thôn trên địa bàn huyện Bình Gia, tỉnh Lạng Sơn”*.

2. Mục đích nghiên cứu của Đề tài

Luận văn tập chung nghiên cứu và đánh giá một số những vấn đề sau:

- Cơ sở lý luận và thực tiễn, bài học kinh nghiệm về đào tạo nghề cho lao động nông thôn.